

Barış Manço Şarkılarında Yer Alan Değerler

Values Acquisition Through the Songs of Barış Manço

Sevgi COŞKUN KESKİN, Sorumlu Yazar, Prof. Dr.

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sakarya / Türkiye

scoskun@sakarya.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

Medine AKYILDIZ, Öğretmen.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Sakarya / Türkiye

mdne.gunduz@gmail.com

<https://orcid.org/000-0001-6091-1568>

ISSN: 1303-880X

e-ISSN: 2667-7504

<http://ded.dem.org.tr>

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received Date: 12.05.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 01.12.2021

Yayın Tarihi / Published Date: 25.12.2021

Tr/En: Tr

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Atıf/Citation: Coşkun Keskin, S. & Akyıldız, M. (2021). Barış Manço şarkılarında yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19 (42), s.153-186

<https://doi.org/10.34234/ded.936570>

Öz: Bu araştırmanın amacı, Bariş Manço şarkılarında yer alan değerleri belirlemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırma, 1964-1999 tarihleri arasında yer alan 22 albüm ve bu albümlerde yer alan 251 şarkı üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler; literatürün taranması, veri toplama araçlarının seçimi, veri analizi birimlerinin oluşturulması, verilerin analizi, geçerlik-güvenirliğin sağlanması aşamalarıyla analiz edilerek raporlaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Bariş Manço'nun şarkı sözlerinde; saygı, sevgi, duyarlılık, kanaatkâr olma, paylaşma, vefalı olma, görgülü olma, insana değer verme, sabır, aile birliğine önem verme, bağımsızlığa önem verme, barışsever olma, dostluk, merhamet, namuslu olma, sağlıklı olmaya önem verme, şükretme, affedici olma, cömertlik, çalışkanlık, dürüstlük, hoşgörü, iyi niyetli olma, misafirperverlik, mürüvvet, onurlu olmak, sadelik gibi değerler tespit edilmiştir. Ayrıca, Bariş Manço'nun şarkılarında; helâl kazanç, selamlaşma, dünya malına tamâh etmeme, eşitlik, kul hakkı yememe, bereket, nasip/kısmet, işini iyi yapma, helâlleşme gibi değerleri güçlendiren ve bu değerlerin sergilenmesini sağlayan davranışlar, tutumlar, inançlar ve kavramlar tespit edilmiştir. Bu nedenle değer eğitimi bağlamında, Bariş Manço'nun şarkıları çeşitli derslerde etkinlik hazırlamak için kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Değer Eğitimi, Müzik Eğitimi, Bariş Manço.

&

Abstract: In this study, the works of Bariş Manço were analyzed in terms of using songs in the context of values education. The 22 albums produced by the Bariş Manço from 1964 to 1999 and the 251 songs included in these albums were analyzed. 251 songs were reduced to 117 and evaluated in the context of the appropriate sampling. Document analysis technique was used as a data collection tool in the study. The data collection and analysis process consisted of six stages; creating data analysis units, analyzing the data, ensuring validity and reliability, reporting and interpreting the data. The following values were identified in Bariş Manço's songs: respect, love, sensitivity, abstinency, sharing, loyalty, good manners, giving worth to human, patience, giving importance to family unity, giving importance to independence, being peace-loving, friendship, mercy, being uncorruption, giving importance to being healthy, being grateful, being forgiving, generosity, diligence, honesty, tolerance, good will, hospitality, braver, honorable, simplicity. Also, it was determined behaviors, attitudes, beliefs and concepts that strengthen and provide to display values such

as legal income earning, greeting, not desiring worldly possessions, equality, eating up wealth unrightfully, abundance, destiny/ fortune, good job, bidding farewell in Barış Manço's songs. Therefore, in the context of values education, Barış Manço's songs can be used to transfer values through activities in various lessons.

Keywords: Value Education, Music Education, Barış Manço.

(The Extended Abstract is at the end of the article)

Giriş

Nüfuz alanı insan ve insan toplulukları arasındaki ilişkiler olan küreselleşme, ekonomik, siyasi/güvenlik, teknolojik/iletişimsel, çevresel/demografik ve kültürel boyutlara sahiptir (Bayar, 2008, s. 26). Küreselleşme sürecinde çoğu zaman insanlığın ortak değerleri oluşmaya başlar, insan ve onun eserleri, yani kültür ve uygarlık yeni baştan anlamlandırılmış olur (Balay, 2004, s. 64). Bununla birlikte küreselleşen dünyada ülkeler küçük birer köy hâline gelirken, o ülkenin köklerine kaynaklık eden değer ve gelenekler de bu durumdan olumsuz şekilde etkilenir. Bu sebepten dolayı ülkelerin ve toplumların asıl nişanesi olan bu değer ve gelenekleri, korumak, gelecek nesillere aktarmak oldukça önem arzeder. Bunun için değerlerin korunarak yeni nesillere aktarılma bilinci, bireylere kazandırılmalıdır. Bu amaçla aile, toplum ve toplumun dinamik ve bilgiyi temel alan kurumları olan okullarda değerleri aktarmak ve yaşatmak gerekmektedir. Bu bakış açısından hareketle, okulların görevlerinden biri de okul programında belirtilen veya belirtilmeyen değerleri öğretmek, öğrencileri belirlenen kurallara doğrultusunda disipline etmek, onların ahlaki gelişimine katkıda bulunmak ve karakteri olumlu yönde etkilemektir (Akbaş, 2008, s. 9). Bu amaç doğrultusunda okullarda değerler eğitimi verilerek gelecek nesillere kültürel aktarım yapılmalıdır.

Değer; davranışlarımıza yol gösteren ölçü veya ölçüler, insanın yapıp etmelerini belirleyen ilke veya ilkelerdir. Değerler, insana bireysel veya toplumsal açıdan önem kazandırır ya da üstünlük sağlar. Aynı zamanda değerler, sahip olduğu takdirde insanı yücelten; değerlere sahip olmayanlarla karşılaştırıldığında ayrıcalık ve erdem kazandıran ilkelerdir. Üstelik insanın yaşayışlarını, hayata ve diğer insanlara karşı düşüncelerini belirlemede, geliştirmede ve değiştirmede oldukça etkilidir. Bu kavramın eğitimle birleştiği noktada “değerler eğitimi”, ortaya çıkmaktadır. Değer eğitimi, insana özgüdür (Dilmaç ve Ulusoy

2016, s. 16). Pring'e (2010) göre çok basit ifade ile değerleri öğretmek için açık bir girişim olup, geçmişteki öğretim programlarında ahlâk eğitimi ve karakter eğitimi şeklinde karşımıza çıkan değer kazandırma işleminin günümüzdeki yaygın ismidir (Keskin, 2015, s. 662).

Değer eğitimi yapılırken çeşitli yollar takip edilebilir. Bunlar; telkin yoluyla değer öğretimi, değerleri belirginleştirme, model alma ve gözlemdir (Ay, 2020; Coşkun Keskin ve Söylemez, 2012). Bu bağlamda bireyler arası etkileşimden, toplumsal olayların içinde ya da gözlemci olarak dışında bulunarak, topluma mâl edilmiş kişileri rol model alarak veya sanatsal eserlerden etkilenecek öğrenilebileceği gibi planlanmış bir öğretim programı ile de değer eğitimi yapılabilir. Doğrudan değer eğitimi verebilmek için güzel davranışların özendirildiği, toplum için değer kabul edilen, toplumsal olaylara duyarlı, kültürel zenginliğe sahip eserler tercih edilebilir. Bu eserler; masal, hikâye, roman vb. yazılı eserler olabileceği gibi şarkı, türkü, ninni vb. sözlü eserler de olabilir. Örneğin; daha çocukken bireylerin sakinleşip uyuması için söylenen ninniler içinde yer alan sözler ve müzik, değer eğitiminin başlangıcını oluşturabilir.

Müzik ve Değerler Eğitimi

Aslında her çocuğun içinde, işittiği bir müziğe fiziksel olarak cevap vermek için bir uyarıcı vardır. Fakat bu uyarıcının büyütülmesi, eğitilmesi, geliştirilmesi ve organize edilmesi gerekmektedir. Bu ritmik anlayış, çocuğun bedeninde olduğu kadar zihninde de önemli bir eğitimsel etkiye sahiptir (Dündar, 2003, s. 172-173). Antik Çağ'dan itibaren birçok alandaki bilim adamı, müziğin, zihinsel ve fiziksel gelişimde hem eğitim hem de tedavi alanında etkili olduğunu vurgulamışlardır. Müziğin bu etkisinin normal olan bireylerde olduğu gibi zihinsel veya farklı bir açıdan sorunlar yaşayan bireylerde de olduğu belirtilmiştir. Hatta bir kısım çalışma ve deneyler, hayvanlar ve bitkilerin de müzikten etkilendiklerini ispatlamıştır (Öztürk, 2005, s. 16). Ritim ve müziğin insan üzerindeki etkisi, bireyin anne karnındaki hayatından başlayarak ölümüne kadar devam etmektedir. Müzik; insan davranışlarında, ruhunda, fitratında ve yaşamında derin etkiler bırakan bir sanat dalıdır. İnsan küçük yaşta müziğe daha düşkün ve yatkındır (Kara ve Emirhan, 2020, s. 154). Hayatımızın bebeklik ve çocukluk evrelerinde, ninniler, tekerlemeler ve çocuk şarkıları aracılığıyla müzik sanatıyla aramızda oldukça etkili bir iletişim bağı kurarız. Kimi zaman evde ailemizden, okulda öğretmenlerimizden öğrendiğimiz şarkılar ile doğadaki tüm canlıları sevmeye, saygı duymaya, iyiye, güzele, doğruya davet ederiz. Gerçeği, doğruyu, güzeli arama sürecimiz içerisinde bir takım değerleri ve değer davranışlarını kazanma

yolunda, müzik ve müzik eğitimi önde gelen yardımcılarımızdandır (Dönmez, Kurtaslan, Apaydın ve Okay, 2017, s. 320). Büyük düşünür Aristoteles der ki, “Duyguların samimi bir şekilde anlatımı konusunda hiçbir şey ritim ve ses kadar kuvvetli değildir. Mademki bu, gerçek bir güçtür; o hâlde müzik mutlaka çocukların eğitiminde kullanılmalıdır (Yükrük ve Akarsu, 2015, s. 1686). Bundan dolayı müzik ile hem kültürel aktarım sağlanırken hem de toplumsal değerler öğretilir. Ünlü besteci Beethoven “Müzik, her bilgeliğin ve felsefeden yüksek esin (ilham) verir.” demiştir. Müziğin, kültürleme ve kültürleşmenin en etkili vasıtalarından biri olduğu bugün artık hemen her kesim tarafından kabul edilmektedir (Kurban, 2019, s. 31). Kültürel gelişimin yanı sıra müziğin genel akademik gelişim, fiziksel gelişim ve sosyal gelişim gibi birçok farklı gelişim alanlarına etki sağlayıcı bir yönü de vardır (Kılıç, 2016, s. 360). Ayrıca bazı öğrenciler için müzik sayesinde okul sevilen bir yer haline gelebilir. Çocuk ve müzik birlikte düşünüldüğünde doğru bir ikili oluştururlar. Doğal bir motivasyon kaynağı olarak kullanıldığında müzik; matematik, sosyal bilgiler, yabancı dil, tarih gibi derslere de yardımcı olabilir (Çuhadar, 2008, s. 19). Bunun yanı sıra müzik psiko-sosyal boyutta aidiyet duygusu ve saygı görme arzusunu hissettirir. Birey bunu bizzat müzikal bir sanat icra ederek kazandığı gibi bazen de toplumun saygı duyduğu kişileri takip ederek, onun dâhil olduğu sosyal alana girmeye çalışmakla elde edebilir. (Kurban, 2019, s. 32). O hâlde bu denli önemli bir aracı, değerler eğitiminden ayrı düşünmek imkânsız hâle gelmektedir. Bu sebeple, değerler eğitiminde, kültürel aktarım ile iç içe olan müziğe yer verilmelidir. Kasıtlı olarak insanı kültürleme olan eğitim sürecinde, müzik aracılığıyla olumlu tutum, bilgi ve davranışlar kazandırılabilir (Kocabaş, 1997, s. 141). Ancak bunu yapmaya çalışırken, toplumsal değerlere önem veren, bireyin gelişim sürecini olumlu destekleyen ve kültürel aktarımı sağlayabilecek eserler tercih edilmelidir. Bunun dışında hem bu eserleri ortaya koyan hem de toplum tarafından da kendisi bir değer olarak kabul edilen sanatçılara, değer eğitimi sürecinde yer verilmelidir. Türk toplumunun bir değeri olan ve şarkıları ile toplumsal değerlere önem veren ve kültürel değerlerin nesiller boyu aktarılmasını sağlayan Barış Manço, müzik ile değerler eğitimi konusunda kılavuzluk edebilecek bir sanatçıdır.

Barış Manço, Müziği ve Değerler

1943 yılında Üsküdar’da dünyaya gelen Barış Manço, 20. yüzyılın ikinci yarısından sonraki süreçte Türk müziğine gerek sanatçı kişiliği, gerekse şarkıları ile damga vurmuş sayılı insanlardan biridir. Barış Manço’nun genel müzik kimli-

ğini anlatan eserleri 1970 yılında olgunlaşmış ve 1980 sonrası süreçte de devam etmiştir. Manço'nun Anadolu Rock olarak adlandırılan müzik türü içinde konumlandığı kendi özgün müzik tarzında türküler ile muhtelif atasözü ve halk tabirlerine yönelik folklorik ilgisi, Türkiye'nin siyasi tarihinde Batı müziğinin, yönetici elit tarafından, toplumun dönüştürülmesi yönündeki adımları olarak kabul edilmiştir (Öztürk, 2020, s. 278).

Barış Manço halk arasında yaşayarak tecrübe ettiği ve dinlediği olayları, muazzam bir hayal gücü ile birleştirerek (Erdoğan, 2019, s. 111) müzikle harmanlamıştır. Emre'ye (2012, s. 640) göre; O, Türk kültüründen, geleneğinden, inançlarından, yaşayışından, edebiyatından beslenmiş entelektüel bir birikimle sanatkar yönünü birleştirerek sanatını icra etmiştir. Sanatının özünü milletinden alıp çağdaş kalıplar içerisinde sunarak kültür aktarımına önemli bir katkıda bulunmuştur. Barış Manço, gerek müzisyen kimliği gerekse yaptığı tv programları ile eğitici ve öğretici birçok meseleyi âdeta bir öğretmen edası işlemiş, aynı zamanda gelenek içerisinde gelen Türk kültürüne ait otantik halk motiflerini şarkılarının içerisinde ustaca yedirmeyi başarmıştır. Barış Manço tüm bunları yaparken kendi ifadesi ile müziği bir araç olarak kullanmış ve kendi yaşam felsefesini insanlara anlatmakta bir ifade aracı olarak görmüştür (Erdoğan, 2015, s. 118). Cullen Kır, (2020, s. 1028) O'nun ortaya koyduğu olduğu şarkıların, sözlerin, müziğin, dil kullanım zenginliğinin, çocuklara göstermiş olduğu saygı ve sevginin birçok açılarından çocuklara katkı sağlayacağını belirtmektedir. Oysa Manço'nun hedef kitlesi acaba sadece çocuklar mıydı? Onun hedef kitlesi, bir TV programının adından da anlaşılacağı üzere, 7'den 77'ye toplumun bütün kesimleriydi (Adıgüzel, 2009, s. 90). Dursun Yıldırım, (1999) onun, halkıyla gerçek anlamda bütünleşmeyi başardığından dolayı ezgileri/türküleri ve öğütleriyle, yediden yetmiş, herkesin gönlüne yerleşmeyi başardığına işaret etmektedir (Düzgün, 2009, s. 46).

Manço eserlerinde Türk töresini (Halil İbrahim Sofrası), Anadolu insan tipini (Sarı Çizmeli Mehmet Ağa) ve kadim Türk tarihinden olayları (Estergon Kalesi, Kayaların Oğlu, Küheylan, Genç Osman) konu etmesi bakımından çağdaşlarından ayrılarak, müziğine milli bir şuurla katmıştır (Erdoğan, 2019, s. 109-114). Türk kültürüne verdiği değer ile hızla yükselerek toplum tarafından kabul görmüş, benimsenmiştir (Filiz 2019, s. 62). Bunun yanı sıra O, şarkılarında sadece sevgi ve aşkı dile getirmemiş, sözü ve ezgisiyle halk hayatını resmetmiş, geleneksel hayatın güzelliklerine dikkat çekmiş, doğa sevgisini aşılamış, toplumsal değerleri ve normları çocuklara öğretmeye, büyüklere de hatırlatmaya

çalışmıştır. Kendisini insana ve topluma karşı sorumlu ve borçlu hisseden aydın bir sanatçı olan Barış Manço, bu nedenledir ki ölümsüz şarkılarıyla toplumsal değerlerle normların öğretilmesi ve hatırlatılması sürecine katkıda bulunmaya çalışmıştır (Aça, 2019, s. 289-291). Kendisi bu durumu şöyle anlatır: *“Bu dünyaya şarkıcı olarak gelmedim. Ben, düşüncelerimi aktarmak için bu dünyaya geldiğime inanıyorum. Bu düşünceler, bazen müzik eşliğinde daha güzel, daha şirin, daha hoş algılanıyor. Onun için bana verilen bu nimeti kullandım”* (Adıgüzel, 2009, s. 89).

Aristoteles’e (2015, s. 268) göre karakteri geliştiren, bir müzik dinlendiğinde aksiyon halinde tepki vermeyi kazandıran, ilham verici yani duygu üretmeyi sağlayan, ahlaki değerlere uygun melodiler seçilmelidir (Dural 2017, s. 501). Bu noktalardan hareketle çalışmada Barış Manço’nun eserlerinin; değerler eğitiminde kullanılması ve etkinlik uygulayıcılarına kılavuz olma adına kendi yazdığı şarkı sözlerinin analizi yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında Barış Manço ve değerler ile ilgili pek çok çalışmaya (Aça, 2019; Adıgüzel, 2009; Cul-len Kır, 2020; Düzgün, 2019; Emre, 2012; Erdoğan, 2015; Erdoğan, 2019; Filiz, 2019; Öztürk, 2020) rastlanmış ancak O’nun eserlerini kapsamlı bir şekilde değerler bakımından analiz eden bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda alana bu yönde katkı sağlamak amacıyla araştırmada; *“Barış Manço’nun eserleri hangi değerleri kapsamaktadır?”* sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Çalışmanın Modeli

Bu çalışmada tarama modellerinden tekil tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da hâlen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Öte yandan tekil tarama modeli, miktar veya tür olarak değişkenlerin ayrı ayrı oluşumlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırma modelidir (Karasar, 2009, s. 79). Bu araştırmada da Barış Manço’nun günümüze ulaşan albümlerinde yer alan sözleri Barış Manço’ya ait olan şarkıların; değerler eğitimi bakımından incelenmesi, yorumlanması ve analizi amaçlanmıştır. Analiz sürecinde tarama modelinin doğasına uygun olarak Barış Manço’nun günümüze ulaşan albümlerinde yer alan ve kendi yazdığı şarkıların sözleri taranmış ve bu şarkılar; kullanılan atasözleri ve deyimler, Türk Kültürü’ne ait unsurlar, değerler eğitimi literatüründe yer alan kavramlar açısından incelenmiştir.

Evren ve Araştırma Birimi

Araştırmancının evrenini, Barış Manço'nun 1964-1999 tarihleri arasında çıkardığı 22 albüm ve bu albümlerde yer alan 251 şarkı oluşturmuştur. Bu durumu Tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1: Barış Manço Albümlerindeki Değerlendirilen Şarkıların Dağılımı

No	Albüm Adı	Şarkı Adedi	Dahil Edilen Şarkı Adedi
1	Baby Sitter	4	0
2	Dünden Bugüne	12	3
3	2023	13	9
4	Barış Mancho	11	0
5	Sakla Samanı Gelir Zamanı	10	2
6	Yeni Bir Gün	14	4
7	20. Sanat Yılı Disco Manço	16	7
8	Estağfurullah Ne Haddimize	10	7
9	24 Ayar	10	6
10	Değmesin Yağlı Boya	9	3
11	30. Sanat Yılı Full Aksesuar "88"	10	6
12	Darısı Başınıza	10	4
13	İşte Barış İşte Manço	16	13
14	Barış Manço Nostalji	10	8
15	İşte Barış İşte Erkin	10	6
16	Sözüm Meclisten Dışarı	5	4
17	Mega Manço	10	4
18	Dağlar Dağlar	13	5
19	Ben Bilirim	14	4
20	Müsadenizle Çocuklar	10	2
21	Barış Manço Live İn Japan	10	7
22	Mançoloji	24	13
Toplam		251	117

Öte yandan araştırmancının örneklemini “ölçüt örnekleme”e göre seçilmiştir. Bu bağlamda 117 şarkı değerlendirilmiştir. Bu örnekleme bağlamında da çalışma konusunun özelliğine göre analize konu olan şarkıların sayısı indirgenmiştir. Bu indirgeme şöyle olmuştur:

Şarkının farklı yabancı dillerde olması (22),

Şarkının enstrümental olması (6),

Söz ve müziği Barış Manço'ya ait olmaması (22),

Eğitim açısından uygun bulunmama (82) ve

Şarkının sözlerine ulaşamama (2)

Verilerin Toplanması Ve Analizi

Veri toplama araçları: Araştırmanın doğasına uygun olarak çalışmada doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Bilindiği üzere bu teknik, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 187). Bu bağlamda yabancı olan iki albüm dışında 20 albüm ve 117 şarkı sözü doküman olarak incelenmiştir.

Veri toplama ve analiz süreci: Bu süreç altı aşamadan oluşur. Bunlar: literatürün taranması, veri toplama araçlarının seçimi, veri analizi birimlerinin oluşturulması, verilerin analizi, geçerlik-güvenirliğin sağlanması, yorumlanması ve raporlaştırılmasıdır.

1. *Literatürün taranması:* Bu aşamada “Barış Manço, müzik ve ritm eğitimi, değerler eğitimi”ne ilişkin alan literatür taraması yapılmıştır. Bu anlamda yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu taramanın sonucunda araştırma problemine karar verilmiştir.
2. *Veri toplama araçlarının seçimi:* Barış Manço albümleri kronolojik olarak sıralanmıştır. Albümde yer alan şarkıların şarkı sözlerine dijital platformlardan ulaşılmış ve alfabetik sıraya göre dizilimi yapılmıştır. Bu aşamada her bir şarkı mp3 veya mp4 olarak indirilmiştir. Ayrıca çalışma birimi olarak 20 albüm ve sözleri Barış Manço’ya ait 117 şarkı sözü belirlenmiştir.
3. *Veri analizi birimlerinin oluşturulması:* Milli Eğitim Bakanlığına ait tüm ders programlarında kazandırılması hedeflenen değerler listelenmiştir. Bu değerlerin yanı sıra, atasözleri, deyimler, Türk kültürüne ait unsurların yanı sıra; değerleri güçlendiren ve sergilenmesini sağlayan davranışlar, tutumlar, inançlar ve kavramlar analiz birimi olarak belirlenmiştir.
4. *Verilerin analizi:* Belirlenen analiz birimlerine yönelik tablo yapılmış ve bu tablo üzerinde şarkı sözleri analiz edilmiştir. Şarkı sözleri değerlendirilirken şarkının yazıldığı ortam ve kendisinin -varsa bahsettiği- o şarkıyla ilgili anıları dikkate alınmıştır. Her bir değer bağlamında şarkı sözleri tablolastırılmıştır. Bu tablolarda yoruma zemin oluşturması ve daha iyi anlaşılması amacıyla şarkı sözlerinin konusuna yer verilmiştir.
5. *Geçerlik ve güvenirliğin sağlanması:* Çalışmanın analiz sürecinde her iki araştırmacı şarkıları birlikte analiz etmiştir. Özellikle ikilemde kalınan birkaç şarkı sözleriyle ilgili olarak değerler eğitimi uzmanından görüş

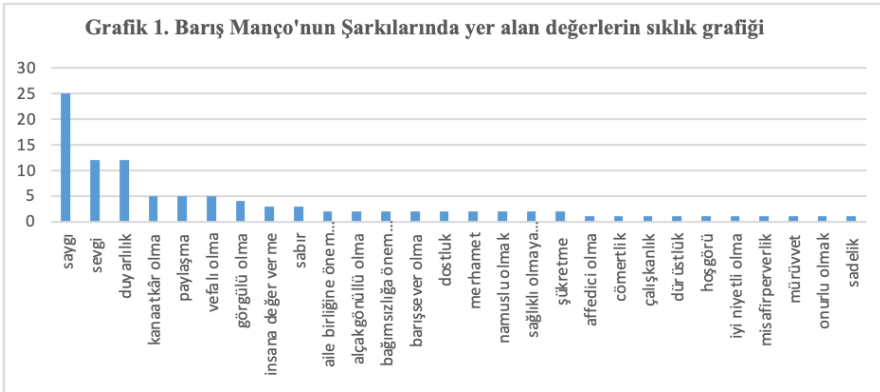
alınmıştır. Ayrıca bulgulamada şarkı sözlerinden alıntılar yapılarak ayrıntılı betimleme yapılmıştır. Bunların dışında çalışma birimi için yukarıdaki kriterler doğrultusunda elemeler yapılmıştır.

6. *Verilerin yorumlanması ve raporlaştırılması:* Veriler yorumlanırken daha önce de belirttiği gibi sözler analiz birimleri bağlamında değerlendirilmiş ve ilgili açıklamalar yapılmıştır. Örneğin; Dört Kapı şarkısında yer alan “*Tuz ekmek hakkı bilene -Sofra kurmasan da olur -Ilık bir tas çorba yeter*” şeklindeki ifadeler, kanaatkâr olma değeri olarak değerlendirilerek yorum yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde Barış Manço şarkılarının incelenmesi sonucu elde edilen verilere yer verilmiştir. Bu veriler iki başlık altında ele alınmıştır. Bunlardan ilki Barış Manço’nun şarkılarında yer alan değerler, ikincisi ise bu şarkıların içinde yer alan değerleri güçlendiren ve sergilenmesini sağlayan davranışlar, tutumlar, inançlar ve kavramlardır.

Barış Manço’nun Şarkılarında Yer Alan Değerler

Barış Manço’nun şarkılarında; saygı (25), duyarlılık (13), sevgi (12), vefalı olma (6), kanaatkâr olma (5), paylaşma (4), görgülü olma (4), insana değer verme (3), sabır (3), aile birliğine önem verme (2), barışsever olma (2), dostluk (2), merhamet (2), namuslu olma (2), sağlıklı olmaya önem verme (2), şükretme (2), affediciliği (1), cömertlik (1), çalışkanlık (1), dürüstlük (1), hoşgörü (1), iyi niyetli olma (1), misafirperverlik (1), mütevazı olma (1), onurlu olmak (1), sadelik (1) ve bağımsızlığa önem verme (1) değerleri tespit edilmiştir. Bunlar aşağıda ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir.

Saygı

Barış Manço şarkılarında saygı değeri bağlamında; kültürel mirasa saygı (8), dini günlere ve dini değerlere saygı (6), Türk büyüklerine saygı (5), aile büyüklerine saygı (3), farklılıklara saygı (3) değerlerine yer verilmektedir.

Kültürel mirasa saygı; Bebek, Dönence, Dut Ağacı, Eski Bir Fincan, Halk İçinde Muteber, Küheylan, Neni Bebek, Süleyman şarkılarında yer almaktadır. *Bebek* şarkısı ninni olarak yazılmıştır. Aynı şekilde *Nenni Bebek* adlı şarkı da Türk kültürünün önemli sözlü anlatımlarından olan ninniye vurgu yapmaktadır. Ninniler, Türk kültüründe yer alan bir gelenek olması sebebiyle adı geçen şarkılar, kültürel mirasa saygı değeri bağlamında değerlendirilebilir. *Dönence* şarkısında yer alan “*Uzaklarda bir yerlerde türküler söyleniyor*” ifadesinde türkü kavramının bulunması sebebiyle kültürel mirasa saygı değerini içerdiği söylenebilir. *Dut Ağacı* adlı şarkıda ise Anadolu’daki her evin önündeki ağacın, evin süsü olmasına vurgu yapılarak, eski Anadolu evleri tasvir edilmektedir. *Eski Bir Fincan*’da nesilden nesile süregelen geleneklerin yaşatılmasının önemine vurgu yapılmaktadır. *Halk İçinde Muteber* şarkısında yer alan “*Buz gibi pınar suyundan bir testim olsa*” ifadesinde kültürel bir miras olan testi kavramının bulunması sebebiyle kültürel mirasa saygı değerini içerdiği söylenebilir. *Küheylan* şarkısında at ve nal sesleriyle birlikte Aslıhan ve Neslihan kavramlarının da şarkı sözünde yer almasından dolayı kültürel/tarihsel mirasa saygı değerini içerdiği söylenebilir. *Süleyman* şarkısında yer alan, “*Vur davulcu eline üşenme hoppa -Çal zurnacı diline üşenme hoppa*” ifadesi ile Türk Kültürü’nden olan davul ve zurna nesnelere vurgu yapılmasından dolayı kültürel mirasa saygı değerine yer verildiği söylenebilir.

Dini günlere ve dini değerlere saygı; Abbas Yolcu, Benden Öte Benden Ziyade, Bugün Bayram, Dıral Dedenin Düdüğü, Dört Kapı ve Halil İbrahim Sofrası şarkılarında yer almaktadır. *Abbas Yolcu* şarkısı, “*Yarattığın dünyanın -Çöktüğünü görmek bir yana -Bir de altında kalmak var ya*” ifadeleriyle ahiret inancına vurgu yaptığı için dini değerlere saygı değerini içermektedir. *Benden Öte Benden Ziyade*’de, beşeri aşktan ilahî aşka erişme, yaradılış nedenini anlama, Allah’ın varlığında birleşme anlatılmaktadır. Bununla birlikte şarkı sözünde yer alan “*Dört kitaptan başlayalım istersen gel söze*” ifadesi ile kutsal kitaplardan söz edilmektedir. *Bugün Bayram* şarkısında ise dini değerlerimizden olan bayramlarda yapılan eylemlere coşkulu bir şekilde yer verilmektedir. *Dıral Dedenin Düdüğü*’nde, İsrail’in üfleyeceği sur konu edilerek kıyamet gününe vurgu yapılmaktadır. *Dört Kapı* şarkısında ise tasavvuftaki şeriat, tarikat, hakikat,

marifet kapılarına vurgu yapıldığı için, şarkının dini değerlere saygı değerini içerdiği söylenebilir. *Halil İbrahim Sofrası* şarkısında yer alan “*Daha çatal bıçak icat edilmemişken İsmail’e inen koç kurban edilmemişken*” ifadesi ile de Kurban Bayramı’na vurgu yapılmaktadır.

Türk büyüklerine saygı; Aman Yavaş Aheste, Anahtar, Binboğanın Kızı, Halk İçinde Muteber ve Küheyla şarkılarında yer almaktadır. *Aman Yavaş Aheste*’de Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul’u fethettiğinde, ağzından dökülen dizelelere yer verilmektedir. *Binboğanın Kızı* şarkısında ise Karacaoğlu’nın “*Kozan Dağı’ndan neslimiz, Varsak’tır durak yerimiz*” sözüne atıf yapıldığından Türk büyüklerine saygı değerini içermektedir. Aynı şekilde *Halk İçinde Muteber*’de Kanuni Sultan Süleyman’ın “*Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi*” şiirine atıfta bulunulmuştur. Evliya Çelebi’nin atının adını taşıyan *Küheylan*’da ise Evliya Çelebi serbest çağrışım yaptığı için ve şarkıda “*Otuz iki sancak saydım*” ifadesi ile Karacaoğlu’nın “*Otuz iki sancak Diyarbekir’i - Acep gezsem elâ gözlü yâr m’ola*” dizelerini akla getirdiği için Türk büyüklerine saygı değerini içerdiği söylenebilir.

Aile büyüklerine saygı; Bugün Bayram, Gülpembe ve Süper Babaanne şarkılarında yer almaktadır. *Bugün Bayram*’da yer alan “*Üzmeyelim bugün annemizi*” ifadesi, aile büyüklerine saygı değerini içermektedir. Bilindiği üzere Barış Manço, *Gülpembe*’yi babaannesine ithaf etmiştir. *Süper Babaanne* şarkısında ise aile büyüklerine verilen öneme vurgu yapılmaktadır.

Farklılıklara saygı; Eğri Büğrü, Günaydın Çocuklar ve Lahburger adlı şarkılarda yer almaktadır. *Eğri Büğrü*’de yer alan “*Kimi batı kimi doğu - Kuzey, güney hepsi doğru*” ifadesi farklı yolların doğruya çıkabileceğini anlatmaktadır. Bu nedenle şarkının, farklılıklara saygı değerini içerdiği söylenebilir. *Günaydın Çocuklar* şarkısında, dünyadaki bütün renklerin bir denge içinde olduğu ve zevklerin tartışılmayacağı anlatılmaktadır. *Lahburger*’de ise Doğunun lahmacunu ve Batının hamburgeri üzerinden Doğu ve Batının farklılıkları ile güzel yönleri gösterilerek birlik olmaya işaret edilmiştir. Ayrıca Doğunun da Batının da güzel yönlerini bilerek yaşamının daha hoş olduğuna vurgu yapılmaktadır.

Sevgi

Barış Manço şarkılarında, sevgi bağlamında Allah ve peygamber sevgisi (3), hayvan sevgisi (2), müzikseverlik (1) değerlerine yer verilmektedir.

Allah ve Peygamber sevgisi, Benden Öte Benden Ziyade, Dört Kapı ve Halil İbrahim Sofrası şarkılarında yer almaktadır. *Benden Öte Benden Ziyade*’de yer

alan “*Orda öyle bir isim var ki kuldan öte kuldan ziyade*” ifadesi ile Allah (cc) kastedildiğinden Allah sevgisi değerini içerdiği söylenebilir. *Dört Kapı*’da yer alan “*Kırk yamalı hırka yeter -İdris biçmiş der giyerim*” ifadesi ile insanlığa terziliği öğreten İdris Peygamber’den bahsedilmektedir. *Halil İbrahim Sofrası*, Hz. İbrahim sofrasının bereketini konu ettiği ve “*İsmail’e inen koç kurban edilmemişken*” ifadesi ile Hz İsmail’in kurban bahsi anlatıldığından peygamber sevgisini içermektedir.

Hayvan sevgisi, Arkadaşım Eşek ve Ayı şarkılarında yer almaktadır. *Arkadaşım Eşek*’te yer alan, “*Yaban tayları çayırda tepişiyor mu?- Çilli horoz kedilerle dövüşüyor mu?- Sarıkız minik buzağıyı süttten kesti mi? - Kuzularla oğlaklar sevişiyor mu?*” ifadeleri hayvan sevgisini içermektedir. *Ayı* şarkısında da çocuklarını hayvanat bahçesine götüren bir babanın, hayvanları tanıtmayı hikâyeleştirilerek anlatılmıştır. Bu nedenle şarkının hayvan sevgisini içerdiği söylenebilir.

Vatan sevgisi, Kayaların Oğlu ve Küheylan şarkılarında yer almaktadır. *Kayaların Oğlu* şarkısında, “*Toprak anayla, kaya babanın oğluyum ben*” ifadesinde Anadolu coğrafyasından toprak anam diye bahseden Barış Manço, Türk Milleti’ni ve Türk tarihini kayaya benzeterek; kaya kadar sağlam bu toprakları bir arada tutan ve nice zorlu şartlara göğüs gerip dayanan bir baba olarak tasvir etmektedir. Şarkıda bir babanın oğluna verdiği nasihatler yoluyla, Osmanlı İmparatorluğu başta olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti’nden önceki Türk Devletleri’nden söz ettiğinden dolayı şarkı, vatan sevgisini içermektedir. *Küheylân* ise genel itibarıyla epik bir türküyü andırmaktadır.

Aile sevgisi, Süper Babaanne şarkısında yer almaktadır. Şarkıda, babaanne ve dedenin tanışmaları konu edinilmiş olup, onlara verilen önemden söz edilmektedir. Ayrıca bu şarkıda sevginin uzun soluklu olmasına vurgu yapıldığı da ifade edilebilir. **Arkadaş sevgisi**, *Arkadaşım Eşek* şarkısında yer almaktadır. *Arkadaşım Eşek*’te arkadaş özlemi yaşayan birinin duyguları anlatılmaktadır.

Duyarlılık

Barış Manço şarkılarında, duyarlılık bağlamında toplumsal olaylara duyarlılık (7), dini ve manevi unsurlara duyarlılık (3), tarihsel mirasa duyarlılık (2), doğal çevreye duyarlılık (1) değerlerine yer verilmektedir.

Toplumsal olaylara duyarlılık, Bal Sultan, Binboğanın Kızı, Lahburger, Mahkûm, Süleyman, Yine Yol Göründü Gurbete ve Yol Verin Ağalar Beyler şarkılarında yer almaktadır. *Bal Sultan*’da küçük yaşta evlendirilen bir kızın duyguları anlatıldığından toplumsal olaylara duyarlılık değerini içermektedir.

Binboğanın Kızı’nda ise gelir farklılığından dolayı sevmekten vazgeçen bir gencin hikâyesine yer verilmektedir. *Lahburger*’de, Doğu- Batıda toplumsal bakış açılarının sentezine vurgu yapılmaktadır. *Mahkum*’da toplumun yozlaşması sonucu insan ilişkilerinin yok olması, *Süleyman*’da da köyden şehre giden bir gencin değişimi anlatılmaktadır. Öte yandan *Yine Yol Göründü Gurbete*’de, gurbete gidenlerin (göç edenlerin) özlemleri dile getirilirken, *Yol Verin Ağalar Beyler*’de ise yine göç olgusu ele alınmaktadır. Genel olarak değerlendirme yapılacak olursa, toplumumuzda sorun olarak görülen; küçük yaşta evlenme, gelir farklılığı olan insanların ilişkisi, farklı toplumlardaki olay ve olgular, insan ilişkilerinin samimiyetini yitirmesi, toplumsal yozlaşma ve göç etme Manço’nun şarkılarında toplumsal olaylara duyarlılık bağlamında ele alınmıştır.

Dini ve manevi unsurlara duyarlılık, Binboğanın Kızı, Halk İçinde Muteber ve Yol şarkılarında yer almaktadır. *Binboğanın Kızı*’nda yer alan, “*Bugün varsak yarın yağuz, doğrudur sözüm – Bir gün elbet biter vadem çağırır Tanrım - Artık mahşer gününde ararım seni*” ifadesi ile ölümden sonra bir hayatın olacağı düşüncesi anlatıldığından dini ve manevi unsurlara duyarlılık değerini içermektedir. Ayrıca, *Halk İçinde Muteber*’de yer alan, “*Eğrinin ve doğrunun hesabı mahşerde*” ifadesi ile ölümden sonra bir hayatın olacağı düşüncesine vurgu yapılmaktadır. Aynı şekilde *Yol* şarkısında yer alan, “*Topraktan geldi insan -Yine toprağa dönecek -İki lokma ekmek için -Ömür boyu dövüşecek*” ifadeleriyle ahiret inancına vurgu yapılmaktadır.

Tarihsel mirasa duyarlılık, Dut Ağacı, Eski Bir Fincan şarkılarında yer almaktadır. *Dut Ağacı*’nda yer alan “*Cumhuriyet’ten bu yana bütün başvekilleri -Sırasıyla ezbere bilir, bize de saydırırdı çocukluğumuzda*” ifadesi tarihsel mirasa duyarlılık değerini içermektedir. *Eski Bir Fincan*’da ise paşa dedesinden kalan eski bir fincan temsiliyle nesilden nesile geçen mirasın ve geleneklerin korunmasının gerekliliği şu dizelerle anlatılmaktadır: “*Eski konak yıllar önce yandı gitti -Ekmek karneli zor günler çoktan bitti -Abdi ve Hakkı Beyler rahmetlik oldu -Bir tek bu fincan kaldı yüzyıllık sevdalarla -Bir gün senin olacak birikmiş anılarıyla -Düşüp kırılrsa bile topla tamir et oğlum - Kahve yaşın gelecek bu fincanı iyi sakla.*”

Doğal çevreye duyarlılık, *Dut Ağacı* şarkısında şu dizelerde yer almaktadır: “*İyi ama nerde boş arsa, ya bakla tarlası, peki taş mektep neredeler? – Kimler götürdü kimler çaldı o güzelim anıları benden?* ” ... “*Evlerle beraber bahçeler de yok oldu – Bir şu dut ağacı kaldı onu kesmeseler bari*”.

Vefalı Olma

Vefalı olma değerine (6), Arkadaşım Eşek, Can Bedenden Çıkmayınca, Kazma, Ömrümün Sonbaharında, Süper Babaanne ve Dört Kapı şarkılarında yer almaktadır. *Arkadaşım Eşek* şarkısında yer alan “*Dün yine seni andım, gözlerim doldu -O tatlı günlerimiz bir anı oldu*” ifadesi vefalı olma değerini içermektedir. *Can Bedenden Çıkmayınca*’da yer alan “*Ben nasıl unuturum seni can bedenden çıkmayınca*” ifadesinde ilgili kişiyi yaşam boyu unutmayacağı vurgusu yapılmaktadır. *Kazma*’da, yer alan “*Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var*” ifadesi ile muhabbette süreklilikten söz edilebilir. *Ömrümün Sonbaharında* şarkısında yer alan, “*Adım anılmaz oldu -Kapım çalınmaz oldu*” ifadesi ile çevresindeki insanların onu unutmasından dolayı serzeniş dile getirilmektedir. *Süper Babaanne*’de yer alan, “*Gözleri hâla dolu dolu oluyor -Dedemin adını andıkça*” ifadesi de vefalı olma değerini içermektedir. *Dört Kapı*’da yer alan “*Bana bir harf öğret yeter -Kırk yıl sana hizmet ederim*” ifadesi ile de vefalı olmak anlatılmaktadır.

Kanaatkâr Olma

Kanaatkâr olma değeri (5), Dört Kapı, Halil İbrahim Sofrası, Halk İçinde Muteber, Kazma ve Süper Babaanne şarkılarında yer almaktadır. *Dört Kapı*’da yer alan “*Tuz ekmek hakkı bilene- Sofra kurmasan da olur – Ilık bir tas çorba yeter*” şeklindeki ifadeleri kanaatkâr olma değerini içermektedir. *Halil İbrahim Sofrası*’nda ise yer alan “*Alnı açığözlü toklar buyursunlar baş köşeye*” ifadesi ile kanaatkârlığa vurgu yapılmaktadır. *Halk İçinde Muteber* şarkısında yer alan “*Barış der biraz eymeğim tuzum olsa – Buz gibi pınar suyundan bir testim olsa – Bir de şöyle püfür püfür çınar gölgesi – Kaç kula nasip olur ki keyfin böylesi – Bir lokma ye bir yudum iç bir oh çekiver*” şeklindeki dizelerinde az miktarla yetinmek anlatılmaktadır. *Kazma* şarkısında “*Diyeceğim o ki kişi yetinmeli -Yaşam dediğin kısacık bir çizgi*” şeklindeki ifade ile de yetinmek kavramı ile kanaatkâr olmaya vurgulanmaktadır. Ayrıca *Süper Babaanne* şarkısında “*Ufacık bir oda nohut oda bakla sofa*” ifadeleri de kanaatkâr olma değeri bağlamında ele alınabilir.

Paylaşma

Paylaşma (4), Ahmet Beyin Ceketi, Bir Selam, Dıral Dedenin Düdüğü ve Mahkûm şarkılarında yer almaktadır. *Ahmet Bey’in Ceketi* kültürümüzdeki modern bir dervişi betimlemektedir. Şarkı, mala mülke önem vermeden onları pay-

laşan Kul Ahmet'in hikâyesini anlatmaktadır. *Bir Selam*'da yer alan “*Bir dilim ekmeği bölüşürüm seninle -Suyu aynı tasta yudumlarım seninle*” ifadelerinde paylaşmadan söz edilebilir. *Dıral Dedenin Düdüğü*'nde yer alan “*Hele destur gözümüz yok Allah daha çok versin -Ama paylaş, gel beni dinle, paylaşırsan sevaba girersin*” ifadesi ile de paylaşmaya vurgu yapılmaktadır. *Mahkûm*'da yer alan “*Koca ekmeği paylaşmak dururken -Tek bir lokmanın kavgası uğruna*” ifadesi ile de paylaşmaya vurgu yapılmaktadır.

Görgülü Olma

Görgülü olma değeri (4), Ayı, Kazma, Nane Limon Kabuğu ve Süleyman şarkılarında yer almaktadır. *Ayı* şarkısında yer alan “*Sakin ha aman manava gidip de -Armutları tek tek elleme*” ifadesinde görgülü olma vurgulanmaktadır. Ayrıca, *Kazma*'da yer alan “*Dilim sürçerse kusura bakmayın*” ifadesinde de görgülü bir insanın tutumuna yer verilmiştir. *Nane Limon Kabuğu*'nda yer alan “*Ha ha ha ha ha hapşu -Çok yaşa -Sen de gör Rahat ve iyi yaşa*” ifadesinden yola çıkılarak görgülü olma değerinden söz edilebilir. *Süleyman*'da yer alan “*Biz görmeyeli çok değişmiş -Selam sabahı unutmuşsun Süleyman'da yer alan, Sofraya hemen yerleşiverdin -Belli ki gurbet sana yaramamış Süleyman*” ifadesi ile görgü kurallarını dikkate almayan bir kişiden bahsedilmektedir.

İnsana Değer Verme

İnsana değer verme (3), Ayı, Halil İbrahim Sofrası ve Nane Limon Kabuğu şarkılarında yer almaktadır. *Ayı* şarkısında yer alan “*Maksat çoluk çocuk öğrensin hayatın çetin yollarını -Kaptırmasınlar kimseye kafalarını ve de kollarını*” ifadesi ile bir babanın çocuklarına verdiği kıymetten söz edilebilir. *Halil İbrahim Sofrası*'nda yer alan, “*İnsanoğlu haddin bilir kem söz söylemez iken -Elalemin namusuna yan gözle bakmaz iken*” ifadelerinde insanların insanlara karşı insanca davranış şekline yer verilmiştir. Bu durumda şarkıda insana değer vermeye yer verildiği söylenebilir. *Nane Limon Kabuğu*'nda ise hasta olmamak için “*Sen tedbirini al önünü kış tut bırak yine de yaz gelsin -Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz sonra dizini döversin*” gibi sözlerle tavsiyelerde bulunmaktadır.

Sabır

Sabır değeri, (3) Aman Yavaş Aheste, Allah'ım Güç Ver Bana ve Benden Öte Benden Ziyade şarkılarında yer almaktadır. *Aman Yavaş Aheste*'de yer alan,

“Sabırlı derviş muradına ermiş -Acelesi olana ağır ol demiş.” şeklindeki ifadede sabırlı olmak vurgulanmaktadır. *Allah’ım Güç Ver Bana*’da yer alan, “*Allahım güç ver bana, sığındım sana -Bu ne dayanılmaz bir acı, sabır ver bana*” ifadesinde dayanıklılığını yitirmemekten söz edilmektedir. *Benden Öte Benden Ziyade*’de yer alan “*Sabret gönül sabret sakın isyan etme - Bir gün elbet bitecek bu çile, isyan etme*” ifadesi de sabır değerini içermektedir.

Aile Birliğine Önem Verme, Alçakgönüllü Olma, Barışsever Olma, Dostluk, Merhamet, Namuslu Olma, Sağlıklı Olmaya Önem Verme, Şükretme

Aile birliğine önem verme (2), Ayı ve Eski Bir Fincan şarkılarında yer almaktadır. Daha öncede belirtildiği üzere *Ayı* şarkısında birlikte hayvanat bahçesine giden aile bireyleri anlatılmaktadır. Böylece ailenin birlikte vakit geçirmesi ele alınmıştır. *Eski Bir Fincan* şarkısında dede-baba-torun şeklindeki üç nesil ve onların değerleri, eski bir fincanın temsiliyle ele alınmıştır. Bu nedenle şarkının, aile birliğine önem verme değerini içerdiği söylenebilir.

Barışsever olma (2), *Bir Selam* ve *Hemşerim Memleket Nire?* şarkılarında yer almaktadır. *Bir Selam*’da yer alan, “*Eğer kalbin kırıkta dost yüzünden -Bir selam sana gönül dağlarından - Gel sen de katıl bizlere dolaş bahçemizde gönülünce -Uzat korkma elini bak beş parmağım var benimde*” ifadeleri ile barışsever olmaya vurgu yapılmaktadır. *Hemşerim Memleket Nire?*’de yer alan “*Bu dünya benim memleket*” ifadesi ile insanların barış içinde yaşamalarına dair arzu belirtilmektedir.

Dostluk (2), *Arkadaşım Eşek* ve *Ömrümün Sonbaharında* şarkılarında yer almaktadır. *Arkadaşım Eşek* şarkısında, arkadaşıyla acılarını ve mutluluğunu paylaşan birinden söz edilmektedir. *Ömrümün Sonbaharı*’nda yer alan, “*Hep yüzüme kapandı -Dost bildiğim kapılar*” ifadesi ile dostlarının ömrünün sonbaharında yanında yer almadığından yakınmaktadır.

Merhamet (2), *Dıral Dedenin Düdüğü* ve *Sarı Çizmeli Mehmet Ağa* şarkılarında yer almaktadır. *Dıral Dedenin Düdüğü*’nde yer alan, “*Ama paylaş, gel beni dinle, gariplerin de karnı doysun*” ifadesi ile de merhamet değerini içermektedir. *Sarı Çizmeli Mehmet Ağa*’da yer alan “*Öksüz görsen sar kanadın kolunu*” ifadesi ile de merhamet değerine vurgu yapılmaktadır.

Namuslu olma (2), *Halil İbrahim Sofrası* ve *Kazma* şarkılarında yer almaktadır. *Halil İbrahim Sofrası* şarkısında yer alan, “*Elalemin namusuna yan gözle*

bakmaz iken” ve *Kazma*’da yer alan, “*Namus, şeref, onur hepsi güzel ama*” ifadeleri ile namuslu olmaya vurgu yapılmaktadır.

Sağlıklı olmaya önem verme (2), *Halk İçinde Muteber* ve *Nane Limon Kabuğu* şarkılarında yer almaktadır. *Halk İçinde Muteber*’de yer alan “*Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi -Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi*” ifadesiyle sağlıklı olmaya önem verildiği görülmektedir. *Nane Limon Kabuğu* şarkısında ise hasta olmamak için tavsiyelerde bulunmaktadır.

Şükretme (2), *Dört Kapı* ve *Halil İbrahim Sofrası* şarkılarında yer almaktadır. *Dört Kapı*’da yer alan “*Tuz ekmek hakkı bilene- Sofra kurmasan da olur -Ilık bir tas çorba yeter*” ifadesinde şükretme değerini içermektedir. *Halil İbrahim Sofrası* şarkısında yer alan, “*Yıllardır sürüp giden bir pay alma çabası -Topu topu bir dilim kuru ekmek kavgası -Bazen durup bakarım bu ibret tablosuna -Kimi tatlı peşinde kininse tuzu yok*” ifadesinde ise şükretme değerinden söz edilebilir.

Affedici olma, Cömertlik, Çalışkanlık, Dürüstlük, Hoşgörü, Onurlu Olma, İyi Niyetli Olma, Misafirperverlik, Mürüvvet, Sadelik ve Bağımsızlığa Önem Verme

Barış Manço şarkılarında, affedici olma (1), cömertlik (1), çalışkanlık (1), dürüstlük (1), hoşgörü (1), onurlu olma (1), iyi niyetli olma (1), misafirperverlik (1), mürüvvet (1), sadelik (1) değerlerine yer verilmektedir.

Bugün Bayram’da yer alan “*Bayramlarda hüznlenir melekler -Gönül alır bu güzel çiçekler*” ifadesiyle **affedici** olmaktan söz edilebilir. *Sarı Çizmeli Mehmet Ağa*’da yer alan “*Yoksul görsen besle kaymak bal ile*” ifadesi **cömertlik** değerini içermektedir. *Ahmet Bey’in Ceket*’inde yer alan, “*Mahalleli kahvede muhabbet peşindeyken -Leylekler lak lak edip, peynir gemisi yüklerken -Kul Ahmet erken yatar, sabaha ya kısmet derdi.*” ifadesi ile **çalışkanlığa** vurgu yapılmaktadır. *Ali Yazar Veli Bozar*’da yer alan “*Bir gün dönsem sözümünden -Düşerim dost gözünden*” ifadeleri ile **dürüstlüğün** önemi vurgulanmaktadır. *Kazma*’da yer alan, “*Dilim sürçerse kusura bakmayın*” ifadesi **hoşgörü** değerini ve “*Namus, şeref, onur hepsi güzel ama*” ifadesi de **onurlu olma** değerini içermektedir. *Dıral Dedenin Düdüğü*’nde yer alan “*Hele destur gözümüz yok Allah daha çok versin -Ama paylaş, gel beni dinle, paylaşırsan sevaba girersin*” ifadesinde **iyi niyetli olmadan** söz edilebilir. *Baykoca Destanı*’nda yer alan “*Çalınan davulları sen düğün mü sandın*” ifadesinde **mürüvvet** değeri vurgulanmaktadır. Halil

İbrahim Sofrası'nda yer alan, “*Buyurun dostlar buyurun Halil İbrahim sofrasına*” ifadesi misafirperverlik değerini ve “*Para pulla ihtişama aldanıp kanma dostum*” ifadesi de **sadelik** değerini içermektedir. Öte yandan Barış Manço, *Kayaların Oğlu* şarkısını Cumhuriyetin kuruluşunun 100. yılı için yazmıştır. Şarkıda yer alan “*1923'ün ılık bir Ekim sabahında -Kayaların toprağa dikine saplandığı yerde doğdum*” şeklindeki ifadelerden **bağımsızlığa önem verme** değerine yer verildiği çıkarımı yapılabilir.

Barış Manço'nun Şarkılarındaki, Değerleri Güçlendiren ve Sergilenmesini Sağlayan Davranışlar, Tutumlar, İnançlar ve Kavramlar

Barış Manço'nun şarkılarında; helâl kazanç (3), selamlaşma (3), dünya malına tamâh etmeme (2), eşitlik (2) kul hakkı yememe (1), bereket (1), nasip/kısmet (1), işini iyi yapma (1), helâlleşme(1) gibi değerleri güçlendiren ve sergilenmesini sağlayan davranışlar, tutumlar, inançlar ve kavramlar tespit edilmiştir.

Helâl kazanç, Dıral Dedenin Dündüğü, Halil İbrahim Sofrası ve Kazma şarkılarında yer almaktadır. *Dıral Dedenin Dündüğü*'nde yer alan “*Hele destur; helâlden kazandıysan söyle*” ifadesinde helâl kazanca vurgu yapılmaktadır. *Halil İbrahim Sofrası*'nda yer alan “*Halat gibi bileğiyle, yayla gibi yüreğiyle -Çoluk çocuk geçindirip haram nedir bilmeyenler*” ifadesinde helâl kazançtan söz edilmektedir. *Kazma*'da yer alan, “*En önemlisi helal alın teri*” ifadesi ile helal kazanç vurgulanmaktadır. **Selamlaşma**, Bir Selam, Yol Verin Ağalar Beyler ve Sarı Çizmeli Mehmet Ağa şarkılarında yer almaktadır. *Bir Selam* şarkısında yer alan, “*Eğer kalbin kırıkta dost yüzünden -Bir selam sana gönül dağından*” ifadesi ile selamlaşmanın önemi belirtilmektedir. *Yol Verin Ağalar Beyler*'de yer alan, “*Selam olsun ağalar beyler*” ifadesi ile selamlaşma vurgulanmaktadır. *Sarı Çizmeli Mehmet Ağa*'da yer alan, “*Selam almayana yiğit denir mi?*” ifadesi ile de selamlaşma kavramı vurgulanmaktadır. **Dünya malına tamâh etmeme**, Abbas Yolcu ve Gönül Ferman Dinlemiyor şarkılarında yer almaktadır. *Gönül Ferman Dinlemiyor*'da yer alan, “*Bak şu dünya haline – Meyletme dünya malına*” ifadesinde dünya malına tamah etmemek belirtilmiştir. Yine aynı şarkıda yer alan “*Bir gün olur devran döner -Vade gelir yollar biter -Zengin fakir buradan geçer*” ifadesiyle eşitliğe de vurgu yapılmaktadır. *Hemşerim Memleket Nire?*'de yer alan “*Okumuşu, cahili, yoksulu zengini hiç farkı yok hepsi aynı*” ifadesi de **eşitlik** içermektedir. *Dıral Dedenin Dündüğü*'nde yer alan “*Hele destur; yetim hakkım yemedim mi söyle*” ifadesinde **kul hakkı yememe** vurgulanmaktadır. *Ali Yazar Veli Bozar*'da yer alan “*Rahmet yağarken dostlar*” ifadesi ile yağmur rahmet **bereket** olarak nitelendirilmiştir. *Ahmet Bey'in Ceketi* şarkısı

genel olarak değerlendirildiğinde **nasip** kavramı vurgulanmaktadır. *Halk İçinde Muteber*’de yer alan, “*Usta terzi dar kumaştan bol gömlek diker*” ifadesi ile **işini iyi yapmak** vurgulanırken, *Yol* şarkısında yer alan, “*Herkes hakkın helal etsin -Kalmasın tek bir lokma*” ifadesi ile **helalleşme** kavramı ele alınmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, Barış Manço’nun sözlerini kendi yazdığı şarkılarının analizi sonucunda şarkılarda; saygı (25), sevgi (12), duyarlılık (12), kanaatkâr olma (5), paylaşma (5), vefalı olma (5), görgülü olma (4), insana değer verme (3), sabır (3), aile birliğine önem verme (2), alçakgönüllü olma (2), bağımsızlığa önem verme (2), barışsever olma (2), çalışkanlık (2), dostluk (2), merhamet (2), namuslu olmak (2), sağlıklı olmaya önem verme (2), şükretme (2), affedici olma (1), cömertlik (1), dürüstlük (1), hoşgörü (1), iyi niyetli olma (1), misafirperverlik (1), mürüvvet (1), onurlu olmak (1), sadelik (1) değerleri tespit edilmiştir. Ayrıca, Barış Manço’nun şarkılarında; helâl kazanç (3), selamlaşma (3), dünya malına tamâh etmeme (2), eşitlik (2) kul hakkı yememe (1), bereket (1), nasip/kısmet (1), işini iyi yapma (1), helâlleşme(1) gibi değerleri güçlendiren ve sergilenmesini sağlayan davranışlar, tutumlar, inançlar ve kavramlar tespit edilmiştir.

Üztemura, Sevigen ve İnel (2021, s. 100) , yaptıkları çalışmada Barış Manço’nun eserlerinde “aile birliğine önem verme, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik” gibi değerlerin yoğun bir şekilde vurgulandığını tespit etmişlerdir. Üztemura, Sevigen ve İnel, çalışmalarında Barış Manço’nun icra ettiği tüm eserleri incelemişlerdir. Bu çalışmada ise sadece O’nun sözlerini yazdığı şarkılar dikkate alınmıştır. Bu nedenle bilimsellik, estetik gibi değerler bu çalışmada sonuç olarak bulunmamıştır. Ancak Üztemura, Sevigen ve İnel’in çalışmasından farklı olarak Manço’nun şarkı sözlerinde; kanaatkâr olma, vefalı olma, görgülü olma, insana değer verme, sabır, alçakgönüllü olma, bağımsızlığa önem verme, dostluk, merhamet, namuslu olmak, sağlıklı olmaya önem verme, şükretme, affedici olma, cömertlik, hoşgörü, iyi niyetli olma, misafirperverlik, mürüvvet, onurlu olmak, sadelik değerleri tespit edilmiştir.

Barış Manço’nun eserlerinde ağırlıklı olarak kültürel (vefalı olma, mürüvvet, misafirperverlik, vb.) ile ahlaki ve dini (kanaatkâr olma, iyi niyetli olma, affedici olma, vb.) değerler yer aldığı dikkat çekmektedir. Öte yandan evrensel ve milli değerlere de (barış, insana değer verme, bağımsızlığa önem verme vb.) bu eserlerde yer verildiği söylenebilir. Bu nedenle Turanalp (2019) da Barış

Manço'nun, müziği informal bir eğitim aracı olarak kullanarak edebiyatın hem çocuklara hem büyüklerle hitap eden eserlerinde dinî ve ahlakî değer aktarımı yaptığı konusuna vurgu yapmıştır. Ayrıca Turanalp (2019, s. 717) Manço'nun, değer aktarımı yaklaşımı içerisinde steril bir din algısı yerine dinî referanslara yer vermekten çekinmediğini, bunu da doğrudan değil de, içeriğin kültürel bir bileşeni olarak doğal bir formda yaptığını da belirtmiştir.

Barış Manço şarkılarında en çok saygı değeri (25) yer almaktadır. Bu bağlamda da da kültürel mirasa saygı (8), dini günlere ve dini değerlere saygı (6), Türk büyüklerine saygı (5), aile büyüklerine saygı (3), farklılıklara saygı (3) değerlerine yer verilmiştir. Bilindiği üzere saygı, sağlıklı bir iletişimin gerçekleşmesi ve toplumun kültürel unsurlarının geleceğe aktarımı açısından büyük önem taşımaktadır (Özdemir, 2017, s. 9). Bireyin, toplumda yaşayan diğer bireyleri anlamasına yardımcı olan saygı değeri, başkalarını rahatsız etmekten çekinme hâlidir. Saygı; bireylerin kendilerini tanımaları, evrensel düşünce oluşturmaları ve içinde yaşadıkları toplum ile sosyalleşmeleri için vazgeçilmez bir değerdir (Türk, 2009, s. 33). Saygı değerine ilişkin yapılan araştırmalarda genel olarak saygının, değerler eğitimi açısından öneminin vurgulandığı pek çok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların ortak noktası ise saygının toplum için çok boyutlu (kültürel miras, dini gün ve değerler, Türk büyükleri, aile büyükleri, farklılıklara saygı gibi) bir değer olmasıdır. Barış Manço'nun saygıyla ilgili şarkı sözleri kullanılarak bu çok boyutluluğa uygun bir şekilde etkinlikler üretilebilir. Böylece Barış Manço'nun istediği gibi kuşaklar arası bir ayrım yerine kuşakları birleştirilmesine ve toplumun tüm kesimleri üzerinden bir birlikteliğin sağlanmasına, ayrıca kuşakların birbirini anlayarak geleneklerin ve değerlerin yaşatılmasına ve kuşaktan kuşağa aktarılmasına (Turanalp, 2019, s. 717) fırsat sağlanabilir.

Barış Manço şarkılarında yer alan bir diğer değer ise sevgi (12) dir. Barış Manço'nun eserlerinde sevgi değeri bağlamında; peygamber sevgisi (3), hayvan sevgisi (2), vatan sevgisi (2), aile sevgisi (2), arkadaş sevgisi (2), bayrak sevgisi (1), müzikseverlik (1) yer verilmiştir. Sevgi; insanların birbirleriyle olan iletişimde, eşyaya duydukları muhabbet, diğer canlıların birbirleriyle olan uyumlarında, toplumların birbirlerine yaklaşmalarında, nesillerin çoğalmasında, sanat eserlerinin ortaya çıkmasında ve bütün değerlerin özünde vardır (Tunagür, 2016, s. 201). Bütün değerlerin özünde yer alan sevgi değeri, hem 2018 yılında ilköğretim programlarına eklenen kök değerler içerisinde, hem de 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na ait değerler arasında yer bulmaktadır. Ancak bu programlarda yer alan değerlerin kazanımlarla birebir eşleştirilmesinde güçlük yaşanmaktadır (Kılıç, 2019, s. 15). Müzik; tarihin

her döneminde sevgi, değer ve duygusunu aktarmak için önemli bir araç olarak kullanıldığından dolayı Barış Manço şarkılarında sıklıkla rastlanan sevgi değeri ders içinde kullanılabilir ve değer öğretimi dolaylı yoldan gerçekleştirilebilir. Nitekim Babacan (2014) lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada “müziğin bireylere sevgi ve mutluluk verdiğini” bulgulamıştır.

Manço eserlerinde duyarlılık değerinin alt boyutları olarak; toplumsal olaylara duyarlılık (7), dini ve manevi unsurlara duyarlılık (2), tarihsel mirasa duyarlılık (2), doğal çevreye duyarlılık (1) değerlerine yer verilmektedir. Duyarlılık bilindiği üzere yaşadığımız dünyayla ve olaylarla ilişki kurmak ve bu konuda sorumluluk almaktır (Keskin ve Öğretici, 2013, s. 9). Duyarlılık değerinin pek çok boyutu vardır. Bunlar: çevreye, doğaya, bireysel farklılıklara toplumsal olaylara, dini ve manevi değerlere, tarihsel mirasa karşı olabilir. Yaşadığımız dünyayla ve olaylarla ilişki kurarak, hem birey hem de sanatçı olarak sorumluluğunu yerine getiren Barış Manço, yaşadığı coğrafyanın ya da dünyanın sorunlarını müziği ile birleştirerek toplumsal olaylara duyarlılık göstermektedir. Bunun yanı sıra Manço; tarihsel mirasa, çevreye ve doğaya dini ve manevi unsurlara karşı duyarlılık konularına da şarkılarında sıklıkla değinmiştir. Nitekim tarihsel mirası, geçmişten günümüze, günümüzden geleceğe aktarabilmek için korumak ve bu bilinçle hareket edilmesi gerekmektedir.

Bundan dolayı tarihsel mirasa duyarlılık değeri konusunda bireyleri bilinçlendirmek gerekmektedir. Doğal çevreye duyarlılık ise sosyal yaşantımızda insanlara ve yaşadığımız çevreye karşı duyarlı davranma, koruma, araştırma, geliştirme olarak ifade edilebilir (Çelik, 2010,s. 30). Dini ve manevi değerlere duyarlı olmak ise toplumların bir arada barışçıl bir şekilde yaşaması için elzem bir konudur. Ayrıca, Barış Manço şarkılarında; kul hakkı yememe(1), bereket(1), nasip/kısmet(1), helalleşme (1) gibi dini ve manevi unsurlara duyarlılık değerini güçlendiren kavramlar vardır. Bu nedenlerden dolayı, öğrencilerin, bu tür konularda bilinçli davranmaları ve duyarlılık göstermeleri için derslerde Barış Manço'nun “*Bal Sultan, Binboğanın Kızı, Lahburger, Mahkûm, Süleyman, Yine Yol Göründü Gurbete ve Yol Verin Ağalar Beyler*” şarkılarının sözleri kullanılarak etkinlikler yapılabilir.

Barış Manço şarkılarında tüketim toplumunun yok etmeye çalıştığı kanaatkâr olma (5) değerine de “*Dört Kapı, Halil İbrahim Sofrası, Halk İçinde Muteber, Kazma ve Süper Babaanne*” şarkılarında yer verilmektedir. Kanaatkârlık, elindekiyle yetinebilme, daha fazlasını istememe hâlidir. Kanaatkârlık değerini öğrenen bir çocuk sahip olduklarıyla yetinmesini bilecek ve ulaşmak istediklerine

ulaşamadığı zaman hayal kırıklığına uğramayarak yeniden mücadeleye başlayacaktır (Çintaş, 2009, s. 142). Öte yandan Barış Manço şarkılarında dünya malına tamah etmeme (2) de vurgulanarak kanaatkâr olma değeri güçlendirilmiştir.

Tüketimin en üst noktaya ulaşmaya başladığı, her konuda yardımlaşma ve paylaşmanın azaldığı, insanların sadece kendini düşünür hâle geldiği bir toplum yapısı karşımıza çıkmaya başlamıştır (Erhun, 2010, s. 13). Paylaşma konusuna dikkat çeken Manço'da şarkılarında (4) (*Ahmet Beyin Ceketini, Bir Selam, Dral Dedenin Düdüğü ve Mahkûm*) bu değere yer vermiştir. Toplum yapısında yaşanan paylaşma unsurundaki azalmayı durdurmak ve bireylere paylaşma değerini kazandırmak için bu değerın öğretimine önem vermek gerekmektedir. Diğer değerlerin öğretiminde olduğu gibi bu değerın öğretiminde de Barış Manço şarkılarından yararlanılabilir.

Barış Manço şarkılarında yer alan bir diğer değer de “vefâlı olma” (5) dır. Vefa, dostlukta ve bağlılıkta sebat etmektir. Vefası olan, sözü ve sevgisi geçici olmayan kimseye vefakâr ya da vefalı denir (Değirmençay, 2020, s. 113). Vefalı olma değerine, Barış Manço'nun “*Arkadaşım Eşek, Can Bedenden Çıkma-yınca, Kazma, Ömrümün Sonbaharında ve Süper Babaanne*” şarkılarında yer verilmektedir. Öte yandan toplumsal açıdan huzurlu ve uyumlu bir şekilde yaşamak için görgü kuralları gereklidir. TDK (2021) görgüyü; “*Bir toplum içinde var olan ve uyulması gereken saygı ve incelik davranışları, terbiye. Bir kimse-nin yaşayarak ve deneyerek elde ettiği birikim, deneyim*” olarak tanımlanmıştır. Toplumsal hayat içinde, bireylerin görüp yaşayarak öğrendiği bazı görgü kuralları vardır. Hapşırın birine rahat ve iyi yaşa denmesi, biri ile karşılaştığında selam vermek, manavda meyve-sebzeleri tek tek ellememek ya da yanlışlıkla söylenen bir sözün ardından özür dilemek gibi. Barış Manço işte bu öğrenilmesi gereken görgü kurallarını da, müziği ile birleştirerek halka sunmuştur. Görgülü olma değeri (4) değeri “*Ayl, Kazma, Nane Limon Kabuğu ve Süleyman*” şarkılarında yer almaktadır. Bu şekilde eğlenceli ve öğretici şarkıların derslerde kullanılması sağlanmalıdır. Öte yandan görgü kuralları çemberinde yaşayan toplumdaki bireyler kendini ve diğer insanları değerli bulacaktır. Dünya'ya gönüller yapmaya gelen ve bu gayede güçlü bir çabayla Anadolu'nun manevi mimarlığını üstlenen büyük şahsiyet olan Yunus Emre'nin (Dağlı, 2020, s. 162) “*Yaratılanı severim yaratandan ötürü*” dizesi insana değer vermeyi en güzel biçimde açıklamaktadır. İnsana değer verme (3) Manço'nun “*Ayl, Halil İbrahim Sofrası ve Nane Limon kabuğu*” şarkılarında bulunmaktadır. Ayrıca, görgülü olmayı ve insana değer vermeyi destekleyen selamlaşma(3) davranışına da Manço'nun şarkılarında rastlanmaktadır.

Barış Manço'nun, "*Aman yavaş Aheste, Allah'ım Güç Ver Bana ve Benden Öte benden Ziyade*" şarkılarında sabır değeri (3) yer almaktadır. Sabır, zor koşullar altında inancını ve umudunu kaybetmeme hâlidir. Doğan (2014, s. 94), bireyin hayatı anlamlandırmasından başlayarak ömrünün sonuna kadar sürecek yaşamsal mücadelesinde ona güç veren, denge ve uyum arayışında destek sağlayan sabır, onu başarıya götüren ve ardından mutluluk hedefine ulaşmasına aracılık eden psikolojik zemini olan varoluşsal bir olgudur. İşte bu hayat mücadelesinde çaresizliğe kapılıp dara düşmemesi sebebiyle bireyin, sabırlı olması gerekir. Sabır, kişinin inandığı değerler uğruna mücadele ederken karşılaştığı engeller karşısında, ruhen çöküntüye uğramasını engeller ve kişiyi dinamizme sevk eder (Şen, 2019, s. 5). Bu sebeple de bireylere, sabır değeri ve sabırlı olmanın kıymeti küçük yaşlardan itibaren kazandırılmalıdır. Schnitker'a göre (2010) yapılan çalışmalarda sabrın, fiziksel sağlık, iyi oluş, öznel iyi oluş, pozitif başa çıkma, değerler ve değerlerin gelişimiyle; kişilik ve kişiliğin altındaki sosyal süreçler gibi değişkenlerle ilişkili ve bu değişkenlerin önemli bir yordayıcısı olduğu ortaya çıkmıştır (Akt. Eliüşük ve Arslan, 2016, s. 68). Barış Manço'nun müzikle harmanlandığı ve çok soyut olan sabır değerini güçlü bir şekilde hissettirdiği şarkılar, derslerde bir değer eğitimi aracı olarak kullanılabilir.

Öte yandan, Barış Manço'nun şarkılarında, aile birliğine önem verme değeri (2) oldukça etkin bir şekilde verilmektedir. Ailenin varlığı ancak aile değerlerine sahip olmak ve onu korumakla mümkündür. "*Türkiye'de Aile Değerleri*" araştırmasına göre toplumumuzda ailenin hâlâ çok önemli yeri olduğunu, temel bir referans ve güven merkezi olarak kabul edildiği söylenebilir (Keskin, 2015, s. 118). Hem dünyada ve ülkemizde aile kurumuna olan tehditlerin ve risklerin artması hem de Türkiye'de ailenin hâlâ çok önemli bir değer olması, '*Aile birliğine önem verme*' değerinin öğretim programlarında yer almasının gerekçeleri olarak belirtilebilir (Bayırlı, 2018, s. 41). Öğretim programlarında yer alan bu değere yönelik Manço'nun "*Ayı ve Eski Bir Fincan*" adlı şarkıları kullanılarak etkinlikler hazırlanabilir.

Mevlana'nın insanlara tavsiyede bulunduğu 7 öğüdünden birisi de merhamettir. Mevlana "*Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.*" derken, insanları ayırarak onlara zulmetmemeyi, insan, hayvan, bitki türünden tüm varlıklara imkânlar doğrultusunda şefkatli ve merhametli davranmayı, aç ve açtıkalilere yardım etmeyi öğütlemektedir (Kıral ve Başdağ, 2016, s. 81). Merhamet değeri (2) "*Dral Dedenin Düdüğü ve Sarı Çizmeli Mehmet Ağa*" şarkılarında yer almaktadır. Barış Manço, hoşgörü (1) değerine de şarkılarında yer vermektedir. Hoşgörü-

nün varlığıyla sağlanan uzlaşmayla toplumsal bütünleşmenin sağlanabileceği söylenebilir. Hoşgörünün doğuştan öğrenilmiş bir davranış olmadığı düşünülürse, hoşgörünün oluşmasında eğitimin önemi daha iyi kavranabilir (Kalın ve Nalçacı, 2017, s. 294).

Genel olarak değerlendirildiğinde, toplumu geliştirme ve güçlendirmede, müziğin etkisinden olumlu şekilde yararlanmada, kitle iletişim ve eğitim kurumlarının eğitici, düzeyli müzik konusunda göstereceği titizliğin önemli (Biber-Öz, 2001, s. 6) olduğu söylenebilir. Eğitim ortamlarında farklı çeşitlikte ahlaki öğretileri, geleneksel kültürel özellikleri ve anlatımları, mesajları olan müziksel ürünler seçmek gerekmektedir. Bu sayede öğrenenlerin eğitim ortamlarında sıkılma, ilgi azalması gibi olumsuz durumlardan uzak kalabileceği, ayrıca ahlaki ve kültürel bakımdan birikimlerinin daha olumlu düzeyde artabileceği düşünülmektedir (Akıncı, 2019, s. 106). Turan ve Çelik (2019, s. 552) yaptıkları çalışmada; müzik destekli öğretim yöntemiyle materyal olarak biri öyküleyici, diğeri bilgilendirici Barış Manço şarkılarının içeriğine ve etkinliklerine uygun temel dil becerilerinin uygulanmasıyla öğrencilerinin başarılarının arttığını tespit etmişlerdir. Ayrıca Boztoprak (2019, s. 70) çalışmasında Barış Manço gibi rol modele sahip değerli bir sanatçının şarkılarının yabancılara Türkçe öğretiminde bir yöntem olarak kullanılabileceğini vurgulamıştır. Hem toplumsal ve kültürel değerlerini sahiplenen, hem de eşsiz bir sanat ve estetikle onları müzikle harmonileyen Barış Manço'nun eserlerini değer eğitiminde kullanmak gereklidir. Çünkü değer eğitiminin sadece bilişsel boyutu yoktur, ondan daha önemlisi duyuşsal boyutu vardır. Duyuşsal boyutta eğitilen yer ise kalptir. Kalbe dokunmayan bir değer eğitimi ise yavan kalır. Kalpte iz bırakan dokunuşlar için kullanılan en güzel araçlardan birinin ise müzik olduğu unutulmamalıdır.

Kaynakça

- Aça, M. (2019). Toplumsal değerlerle normların öğretilip hatırlatılmasında Barış Manço'nun rolü. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12 (26), 286-291.
- Adıgüzel, M. S. (2009). Vefatının 10. Yılı dolayısıyla karınca dostu bir ağustos böceği: Barış Manço (1943-1999). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9 (2), 83-92
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Akıncı, M. Ş (2019). Kültürel ve ahlaki değerlerin öğretiminde müziğin yeri ve önemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(91), 98-108

- Ay, E. (2020). Karakter ve değer eğitiminde öğretim yöntem ve teknikleri. H. Ekşi, A. Katılmış (Eds.) içinde *Karakter ve değerler eğitimi* (115-131).Ankara: Nobel Yayıncılık
- Babacan, E. (2014). Agsl öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları metafor analizi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 23(1), 12.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Bayar, F. (2008). Küreselleşme kavramı ve küreselleşme sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 32, 25-34.
- Bayırlı, H. (2018). *Hayat bilgisi dersi bağlamında değerler eğitimi: Aile birliğine önem verme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Biber-Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14 (1): 1-6
- Boztoprak, F. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Dede Korkut'un 20. yüzyıldaki yansıması Barış Manço tipi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi (TURKSOSBİLDER)*, 04 (1), 65-75
- Coşkun Keskin S. ve Söylemez, H. (2012). Değer eğitiminde okul aile işbirliğinde veliler eğitimin neresinde? R. Kaymakcan, Nuri Tınaz, Z. Ş. Altun, M. Zengin, A. Y. Okudan, H. Yiğit (Eds.). içinde *Değerler ve Eğitimi II* (307-349). İstanbul:Dem Eğitim Merkezi
- Cullen Kır, E. (2020). 7'den 77'ye *Vicdan*. (2017-1041) International Pegem Conference on Education (IPCEDU-2020). Antalya. (27-30 Ekim 2020)
- Çelik F. (2010). *5.sınıf sosyal bilgiler programında sorumluluk, estetik ve doğal çevreye duyarlılık değerlerinin kazandırılmasına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çintaş, D. (2009). *İbrahim Zeki Burdurlu'nun eserlerinde çocuk eğitimi ile ilgili evrensel değerler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çuhadar, C. H. (2008). Demokrasi ve insan hakları eğitiminde müziğin önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 33(359), 15-22
- Dağlı, H. (2020). Mevlânâ Celâleddin Rumi ve Yûnus Emre'de "İnsan Sevgisi" ve "Hoşgörü" üzerine bir araştırma. *Takvimi Vekayi Dergisi*, 8(2), 158-165
- Değirmençay V.(2020). Mesnevide vefa. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 65, 113.

- Dilmaç B. ve Ulusoy K. (2016). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi, 4, 16.
- Doğan, M. (2014). Dinlerde ve İslam kültüründe sabır. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5, 94.
- Dönmez, E. C., Z. Kurtaslan, A. İ. Apaydın ve H.H. Okay. (2017). Müzik ve değer kazanımı ilişkisi. H. H. Bircan ve B. Dilmaç (Eds.), içinde *Değerler Bilançosu* - Beyaz Kitap (319-328). İstanbul: Çizgi Kitapevi
- Dural, S. (2017). *Müzik Eğitiminde “Düşünmek” ve “Eylemek”*: Platon, Aristoteles ve Abdülbaki Nasır Dede. Güzel Sanatlar Eğitimi, Toplum Bilimler Et-kileşimi Uluslararası Sempozyumu, İstanbul. (10 - 12 Mayıs 2017)
- Dündar, M. (2003). *Anaokulu ve ilköğretimin birinci sınıfında ritim eğitimi*. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (2), 171-180.
- Düzgün, D. (2009). Aşıklık geleneğinin değişim ve dönüşüm sürecinde Barış Manço olgusu. *Millî Folklor*, 21(84): 42-50
- Eliüşük, A. Ve Arslan, C. (2016). Sabır ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 14(31), 67-86.
- Emre H. (2012). Türk Milli Kültürüne ait destan efsane ve anlatılarda sıkça geçen formel sayıların Barış Manço şarkılarındaki yeri. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 639-647.
- Erdoğan, G. (2015). Barış Manço örneğinden hareketle müziğin ahlak eğitimindeki önemi ve işlevi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 117-124
- Erdoğan G. (2019). Türk popüler müzik tarihinde Barış Manço’nun yeri ve önemi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 105-117.
- Erhun, H. (2010). *7-12 Yaş çocuklarda paylaşma ve yardımlaşma değerlerinin hadisler ışığında öğretimi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Filiz, M. (2019). *Barış manço şarkılarındaki metinlerarasılık*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kalın, Z. T. & Nalçacı, A. (2017). Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin hoşgörü eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi . Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi , 12 (23) , 293-304 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/30012/304143>
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık, 79.
- Kara, M. ve T. Emirhan. (2020). Değerler eğitimi açısından müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkıları. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*. 39(2), 153-178
- Keskin, Y. ve Öğretici, B. (2013). Sosyal bilgiler dersinde “duyarlılık” değerinin etkinlikler yoluyla kazandırılması: Nitel bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(15), 143-181.
- Keskin, Y. (2015). Tarih dersi öğretim programı ve ders kitaplarında değerler eğitimi, *International Periodical For The Languages, Literature and History of*

Turkish or Turkic, 10(7), 659-674

- Kılıç, A. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algıları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Kılıç, İ. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Müzik ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 5(3), 360-371
- Kıral, B. ve Başdağ, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin merhamet eğitimine ilişkin görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* XV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 80-96.
- Kocabaş, A. (1997). Temel eğitim II. Kademe öğrencileri için müziğe ilişkin tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 141-145.
- Kurban, Y. (2019). İnsan tabiatı ve İslam açısından müzik (Müzik-Fıtrat ilişkisi). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 23(1): 21-36
- Özdemir, C. (2017). Dede Korkut kitabında saygı. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Beşeri ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 9.
- Öztürk, A. (2005). *Okul öncesi eğitimde müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 16.
- Öztürk, O. M. (2020). Musikîde Inkılabı Popüler Müzikle Yapmak: Barış Manço ve Armonize Edilmiş Türküler. *Etnomüzikoloji Dergisi*. 3(2): 275-294
- Şen, Ö.F. (2019). *H. Yakub örneğinde sabır ve tevekkül*. Yayımlanmamış (Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Tunagür, M. (2016). *Mustafa Kutlu hikâyelerinin Türkçe öğretiminde değer iletimi açısından önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Turan L. ve H. Çelik. (2019). Yedinci sınıf Türkçe dersi millî kültür temasının Barış Manço Şarkılarıyla Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. 65, 533-566
- Turanalp, M. F. (2019). Şarkılarla dinî ve ahlakî değer aktarımı: Barış Manço Örneği. *Bilimname*. 37(1), 685-724
- Türk, İ. (2009). *Değerler eğitiminde saygı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları. <https://sozluk.gov.tr/>.
- Üztemura S., E.Sevigen, Y. İnel (2021). “Barış Abi”yle değer öğretimi: Barış Manço eserlerinde değerler. *Başkent University Journal of Education*. 8(1), 93-103
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 11, 187.
- Yükrük. S ve S. Akarsu. (2015). İlkokul (1-4) Müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların değerler bakımından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(4), 1684-1707.

Extended Abstract

Values Acquisition Through the Songs of Barış Manço

Sevgi COŞKUN KESKİN, Corresponding Author, Professor.
Sakarya University Faculty of Education, Sakarya / Turkey
scoskun@sakarya.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

Medine AKYILDIZ, Teacher.
Republic of Turkey Ministry of National Education, Sakarya / Turkey
mdne.gunduz@gmail.com
<https://orcid.org/000-0001-6091-1568>

Article Type: Research Article
<https://doi.org/10.34234/ded.816323>
Received Date: 12.05.2021
Accepted Date: 01.12.2021
Published Date: 25.12.2021

Introduction

Various ways can be followed when performing values education. These are the teaching of value through suggestion, value setting, modeling and observation. In this context, the values education can be learned from interpersonal interaction, being in social events or being out of social events as an observer, taking the socially prominent person as a role model influencing by artistic works. So values education can be also done with a planned curriculum. Activities can be designed to provide value education directly, or activities that encourage good behavior, accepted as value for the society, sensitive to social events and

have cultural richness can be given. These activities can contain literary works such as a fairy tale, story, and novel, or verbal works such as songs, folk songs, lullabies, and so on. Rhythm and music have impact on people that continues from the cradle to the grave. Therefore, both cultural transfer and social values can be taught with music. For this reason, the values education should include music that is intertwined with cultural transfer. However, while trying to do this, importance should be given works that to promote social values, support positively the development process of the individual and can provide cultural transfer. Apart from this, the artists/singers who are accepted and valued by the society should be included in the value education process. Barış Manço, who is highly valued by the Turkish society, produced works that give importance to social values that span generations. Such works can be utilized in value education. Barış Manço works combines the events that he has experienced and observed in public and he narrates the incidents with a tremendous imagination (Erdoğan, 2019: 111) and blends it with music. In this study, the works of Barış Manço were analyzed in terms of their usage in the context of values education. In this context, the research sought answer for the following question: “Which values do Barış Manço’s works include?”

Method

The research was conducted with a single screening model. The 22 albums produced by the Barış Manço from 1964 to 1999 , 251 songs included in these albums were analyzed. 251 songs were reduced to 117 and evaluated in the context of the appropriate sampling. Considering the feature of the study, the songs were reduced due to being in different foreign languages (22), being instrumental (6), not belonging to Barış Manço (22), not found suitable for education (82) and (2). Document analysis technique was used as a data collection tool in the study. The data collection and analysis process consisted of six stages. These stages are these: reviewing the literature, selecting data collection tools, creating data analysis units, analyzing the data, ensuring validity and reliability, reporting and interpreting the data.

Results

The following values were identified in Barış Manço’s songs: respect (25), love (12), sensitivity (12), abstinency (5), sharing (5), loyalty (5), good manners (4),

giving worth to human (3), patience (3), giving importance to family unity (2), giving importance to independence (2), being peace-loving (2), friendship (2), mercy (2), being uncorruption (2), giving importance to being healthy (2), being grateful (2), being forgiving (1), generosity (1), diligence (1), honesty (1), tolerance (1), good will (1), hospitality (1), bravery (1), honorable (1), simplicity (1).

The following are values related to the value of respect: respect for cultural heritage (8), respect for religious days and religious values (6), respect for Turkish elders (5), respect for family elders (3), respect for differences (3). While the value of respect for cultural heritage included in the songs called “Baby, Tropic, Mulberry Tree, An Old Cup, Reliable in the Public, Steed, Lullaby Baby, Süleyman”; the value of respect for Holy days and religious values found in the songs called “Abbas the Passenger, More Than Me, Than Me, Today is Festival, Dıral Grandpa’s Whistle, Four Doors and Halil İbrahim’s Table”. The value of respect for Turkish elders included in the songs called “Oh Slow Gentle, The Key, The Daughter of Binboğa, Reliable in the Public and Küheylan”; the value of respect for family elders included in the songs called “Today is Bayram, Gül-pembe and Super Grandma”; the value of respect for differences also included in the songs called “Crooked, Good Morning Children and Lahburger”.

The following values appeared under the value of love: the Prophet love (3), the animal lover (2), the homeland love (2), the family love (1), the friend love (1), the flag love (1), the music lover (1). The value of the Prophet love included in the songs called “More Than Me, Than Me, Four Doors and Halil İbrahim’s Table”. The value of the animal love and friend love included in the songs called “My friend is Donkey and Bear”; the value of family love included in the song called “Super Granny”. The value of homeland love included in the song called “Son of the Rocks and Küheylan”.

The following values appeared under the value of sensitivity: the sensitivity to social events (7), the sensitivity to religious and spiritual events (2), the sensitivity to historical heritage (2), the sensitivity to natural environment (1). The value of the sensitivity to social events included in the songs called “Honey Sultan, Binboğa’s Daughter, Lahburger, Prisoner, Süleyman, It is Time for Foreign Land to Get Going, Make Way, Aga, Gentlemen”. The value of the sensitivity to religious and spiritual events included in the songs called “Binboğa’s Daughter and Reliable in the Public”. The value of sensitivity to historical heritage included in the songs called “Mulberry Tree and An Old Cup”. The value of the sensitivity to natural environment included in the song called “Mulberry Tree”.

On the other hand, the value of abstinency (5) included in the songs called “Four Doors, Halil İbrahim’s Table, Reliable in Public, Pick and Super Grandma” The value of being loyal (5) included in the songs called “My Friend is Donkey, When Life Doesn’t Leave His Body, Pick, In the Fall of My Life and Super Grandma”. The value of the sharing(4) included in the songs called “Mr. Ahmet’s Jacket, A Salute, Dral Grandfather’s Whistle, and Prisoner”. In addition to these, the value of having good manners(4) included in the songs called “Bear, Pick, Mint and Lemon’s Peel and Süleyman”. The value of the giving worth to human (3) included in the songs called “Bear, Halil İbrahim’s Table and Mint and Lemon’s Peel. The value of the patience included in the songs called “Oh slow Aheste, God Strengthen Me and More Than Me, Than Me”.

Also, it was found that behaviors, attitudes, beliefs and concepts that strengthen or display values such as halal earning (3), greeting (3), not desiring world property (2), equality (2) not eating up wealth unrightfully (1), abundance (1), destiny/ fortune (1), good job (1), bidding farewell(1) in Barış Manço’s songs.

Discussion

The most frequent value in Barış Manço’s songs is respect (25). Traditionally, respect is crucial for a healthy communication and the transfer of cultural elements of society to the future generations (Özdemir, 2017:9). The value of respect is a state of avoiding disturbing others. It also helps individuals to recognize themselves, internalize universal values and socialize with other members of the society (Türk, 2009: 33).

There are many studies that highlight the importance of respect for values education. The common point of these studies is that respect is an indispensable and multidimensional value for society (such as cultural heritage, Holy days and values, Turkish elders, family elders, respect for differences). Activities can be designed under this multidimensional concept by using the lyrics of Barış Manço about respect. Another value in Barış Manço songs is love (12). Love is in the essence of all values, that enhance the communication of people with each other, through their love for things, in the harmony of living together, in the convergence of societies, in the proliferation of generations, in the emergence of art, poetry, painting, and music (Tunagür, 2016: 201). The value of love, which is at the core of all values, has found a place itself among the root values added to primary school curricula in 2018 and among the values included in the 2018 Social Studies Curriculum.

Since music has used as an important tool to convey the value and emotion of love in every period of history, the value of love, which is often encountered in Barış Manço songs, can be used in the course and value teaching can be carried out indirectly. In fact, Babacan (2014) worked with high school students and found that “music enrich love and give happiness to individuals”.

After the value of love, the most emphasized value in Barış Manço songs is sensitivity (12). As it is known, sensitivity involves relationship with the world and events we live in and to take responsibility regarding these events (Keskin and Tutorial, 2013: 9). The sensitivity value has many dimensions related to: environment, nature, individual differences, social events, religious and spiritual values, historical heritage. Barış Manço establishes relationships with the world and events we live in and fulfills his responsibilities both as an individual and as an artist. By integrating the problems of the geography or the world in which he lives to his music, he shows sensitivity to social events. Furthermore, Manço often touches on the subjects of historical heritage, sensitivity to the environment and nature, religious and spiritual elements in his songs. In fact, it is necessary to protect and act with this consciousness to transfer the historical heritage from past to present and from present to future. Thus, it is necessary to raise individuals’ awareness about the value of sensitivity to historical heritage. Sensitivity to the natural environment can be also expressed as being sensitive to people in our social life and the environment we live in, protection, research and development (Çelik, 2010: 30). Being sensitive to religious and spiritual values is also an essential issue for societies to coexist peacefully. There are concepts that strengthen the value of sensitivity to religious and spiritual elements such as not eating up wealth unrightfully (1), abundance (1), destiny/ fortune, saying your goodbyes (1) in Barış Manço’s songs. For these reasons, activities can carry out by using the lyrics of Barış Manço’s songs “Honey Sultan, Binboğa’s Daughter, Lahburger, Prisoner, Süleyman. It is time for Foreign Land to Get Going, Make Way, Aga, Gentlemen. In this way students’ behaviour can be guided towards consciously showing sensitivity to such matters.

The value of abstinency (5) that the consumer society is trying to destroy included in the Barış Manço’s songs called “Four Doors, Halil İbrahim’s Table, Reliable in Public, Pick and Super Grandma”. The abstinence is the state of being content with what you have and not asking for more. A child who learns the value of abstinence will know how to be content with what he or she has and will not be disappointed when failed to get what he or she wanted (Gypsy,

2009:142). So, the value of abstinence underlined by emphasizing not desiring worldly possessions (2) in Barış Manço songs.

A community structure where consumption reach its highest point, where helping and sharing in all matters decrease, and people are only getting self-centered (Erhun, 2010:13) Manço was also included this value in his songs to draw attention (4) (Mr. Ahmet's Jacket, A Salute, Dral Grandfather's Whistle and Prisoner). It is necessary to attach importance to teaching this value to stop the decline in values related to sharing. In this context, Barış Manço songs can be used in teaching this value.

Barış Manço songs are very valuable in tems of values education. Because musical elements contribute to the child development and can be integrated with the methods of teaching. Since Barış Manço's works focus on values that undelines; Turkish tradition, Anatolian human type and events of ancient Turkish history, it is of utmost importance that we utilize these works in values education.

Etik Beyan / Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Finansman / Funding: Yazarlar, bu araştırmayı desteklemek için herhangi bir dış fon almadıklarını kabul ederler. / The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Yazar (lar) / Author (s): Sevgi COŞKUN KESKİN, Medine AKYILDIZ

Yazar Katkıları / Author Contributions: Sevgi COŞKUN KESKİN (%50), Medine AKYILDIZ (%50)

Çıkar Çatışması / Competing Interests: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederler. / The authors declare that they have no competing interests.